

सितच्छत्रं, लौ, (सितं छत्रम् ।) राजच्छत्रम् ।
इति भूरिप्रयोगः ॥

सितच्छत्रा, लौ, (सितं छत्रमिव पुष्टमस्याः ।)
शतपुष्टा । इत्यमरः । २ । ४१५२॥ (विवृति-
रस्याः शतपुष्टाशब्दे द्रष्टव्या ॥)

सितच्छत्रितः, पुं, (सितच्छत्रं जातमस्ये ति ।
इतध् ।) खेतच्छत्रयुक्तः । यथा, नैषधे ।
१ । १ ।

“निषेय यस्य क्रितिरचिणः कथां
तथाद्विद्यन्ते न बुधाः सुधामपि ।
नलः सितच्छत्रितकौर्त्तिमर्हलः
स रागिरासौअहसां महोच्चलः ॥”

सितच्छदः, पुं, (सिती छदौ पचौ यस्य ।) इंसः ।
इति इमचन्द्रः ॥

सितच्छदा, लौ, (सितच्छदो यस्याः ।) खेत-
दूर्वा । इति राजनिर्वणः ॥

सितदर्भः, पुं, (सितो दर्भः ।) खेतकुणः । इति
राजनिर्वणः ॥

सितदीधितः, पुं, चन्द्रः । सिता शुक्रा दीधितः
किरणो यस्य इति बहुब्रीहिसमासनिष्ठवः ॥

सितदीप्तः, पुं, (सितं दीप्तं दीप्तिर्यस्य ।) खेत-
जीरकः । इति राजनिर्वणः ॥

सितदूर्वा, लौ, (सिता दूर्वा ।) खेतदूर्वा ।
इति रद्धमाला ।

सितदुः, पुं, (सितः दुर्वृचो यस्य ।) मोरट-
विशेषः । इति रद्धमाला ॥ (सितो हुरिति ।)
शुक्रवर्णवृच्य ॥

सितधातुः, पुं, (सित + शुक्रो धातुः ।) कठिनौ ।
दृष्टि राजनिर्वणः ॥ शुक्रवर्णधातुमादव्य ॥

सितपत्तः, पुं, (सिती पत्ती यस्य ।) इंसः । इति
शब्दरद्धावली ॥ (सितः पत्तः ।) शुक्रपत्तः ।
यथा, छहत्संहितायाम् । ६० । २० ।

“उदगयने सितपत्ते
शिशिरगभस्त्री च जीवर्गस्ये ॥”

सितपर्णी, लौ, (सितं पर्णमस्याः ।) डीष् ।)
श्रूपेयप्रियकावृच्यः । इति रद्धमाला ॥

सितपाटलिका, लौ, (सिता पाटलिका ।)
शुक्रपाटलावृच्यः । खेतपाडिर इति हिन्द्यै
भाषा । तत्पर्यायः । सितकुम्भी २ फलेरहा २
मितामोघा ४ कुवेराचौ ५ खेताह्ना ६ काष-
पाटला ७ ध्वलपाटली ८ । अस्य गुणाः ।
नित्यत्वम् । गुरुत्वम् । उण्ठत्वम् । वातदोष-
वमिहिकाकफः अमयोजनाशिलञ्ज । इति राज-
निर्वणः ॥

सितपुङ्गा, लौ, (सितः पुङ्गो यस्याः ।) खेतश्च-
सुहा । इति राजनिर्वणः ॥

सितपुष्टं, लौ, (सितं पुष्टमस्य ।) कैवत्ती-
मृत्तकम् । इति जटाधरः ॥ तालव्यगकारादि-
रपि पाठः ॥

सितपृष्ठः, पुं, (सितं पृष्ठमस्य ।) तगरवृच्यः ।
इति शब्दरद्धायनी ॥ खेतरोहितः । काशः ।
इति राजनिर्वणः ॥

सितपुष्टा, लौ, (सितं पुष्टं यस्याः ।) मङ्गिका ।
इति शब्दरद्धावली ॥

सितपुष्टी, लौ, (सितं पुष्टं यस्याः ।) डीष् ।)
खेतपराजिता । इति राजनिर्वणः ॥ अस्याः
पर्णायो यथा, वैद्यकरद्धमालायाम् ।
“गवाश्चश्वस्त्री खेतभृणापाराजिता ।
हिविधा सा सिता नौला गिरिकर्णे गवादनी०”

सितमरिचं, लौ, (सितं मरिचम् ।) खेतमरि-
चम् । तत्पर्यायः । सिताख्यम् २ सितवल्लौजम् ३
वालुकम् ४ बहुलम् ५ ध्वलम् ६ चन्द्रकम् ७ ।
अस्य गुणाः । कटुत्वम् । उण्ठत्वम् । विषभूत-
दृष्टिरोगनाशिलञ्ज । घटत्वम् । शुक्रायाम् ।
यन्त्रवृच्य । इति राजनिर्वणः ॥

सितमाषः, पुं, (सितो माषः ।) राजमाषः ।
इति इतावली ॥

सितरज्ञनः, पुं, (सितं रज्ञयतीति । रज्ञ + लौ ।)
पौतवर्णः । इति इमचन्द्रः ॥

सितरश्मः, पुं, चन्द्रः । सितः शुक्रो रश्मिः
किरणो यस्य सः ॥

सितवर्षाभूः, पुं, (सितो वर्षाभूः ।) सुनर्नवा ।
इति राजनिर्वणः ॥

सितशायका, लौ, (सिता शायका ।) खेतश्च-
पुहा । इति राजनिर्वणः ॥

सितशिविका, पुं, (सिता शिविर्यस्य ।) कप् ।)
गोधूमः । इति इमचन्द्रः ॥ शितिशिविकोऽपि
पाठः ॥

सितशिवं, लौ, (सितं शुक्रां शिवं मङ्गलजनकञ्ज ।)
सैन्यवलवयम् । तस्य रूपान्तराणि । शित-
शिवम् । सितसिवम् । श्रीतशिवम् । श्रीत-
शिवम् । इत्यमरटीका । २ । ६ । ४२ ॥

सितशिंशपा, लौ, (सिता शिंशपा ।) खेत-
शिंशपावृच्यः । इति राजनिर्वणः ॥

सितशूकः, पुं, (सितः शूको यस्य ।) यवः । इत्य-
मरटीकायां भरतः ॥ (यवशब्देऽस्य विवरणं
ज्ञातव्यम् ॥)

सितशूरणः, पुं, (सितः शूरणः ।) वनशूरणः ।
इति राजनिर्वणः ॥

सितससि:, पुं, (सिता ससयो धोटका यस्य ।)
अर्जुनः । इति केचित् ॥ (यथा, किराते । १६ । १८ ।

“स भवस्य भवत्यैकाहितोः
सितससेष विद्यास्थातोः सहार्थम् ।
रिपुराप पराभवाय मध्यं
प्रकृतिप्रत्ययोरिपावृत्वम् ॥” * ॥

सितः ससि: । खेताख्यवृच्य ॥

सितसर्षपः, पुं, (सितः सर्षपः ।) गौरसर्षपः ।
इति राजनिर्वणः ॥

सितसारः, पुं, (सितः सारो निर्थासो यस्य ।)
शालिन्यशाकः । इति राजनिर्वणः ॥

सितमारकः, पुं, (सितसार एव ।) स्वार्थं कन् ।)
शालिन्यशाकः । इति राजनिर्वणः ॥ (अस्य
पर्णायो यथा, वैद्यकरद्धमालायाम् ।
“शालिन्जः सितमारस्य पन्नुरो लोहमारकः ॥”

सितसिंही, लौ, (सिता सिंहीव ।) खेतकरण-
कारी । इति राजनिर्वणः ॥

सितसिम्बुः, लौ, (सिता शुक्रजला सिम्बु) गङ्गा ।
इति शब्दरद्धावली ॥

सिता, लौ, (सित + टाप्) शर्करा । इत्यमरः ।
२ । ६ । ४३ ॥ अस्या गुणाः ।
“खण्डन्तु सिकतारूपं सुखेतं शर्करा सिता ।
सिता सुमधुरा इच्छा वातपित्तासदाह-
हृत ।

मूर्छाच्छहिंचरान् इति सुशीता शुक्रका-
रिणी ॥”

इति राजनिर्वणः ॥ (यथा, महानिर्बायतन्ते । ६ । ७८ ।
“ततो दुर्वं सिताचैव दस्या पाकविधानतः ।
सुपचेत् संस्कृते वङ्गौ सावधानेत् सुव्रते ॥”)
मङ्गिका । इति शब्दरद्धावली ॥ खेतकरण-
कारी । वालुचौ । विदारी । खेतदूर्वा ।
चन्द्रिका । कुटुम्बिनी । मद्यम् । पिङ्गा । वाय-
माणा । तेजनी । इति राजनिर्वणः ॥ पर्वत-
जातापराजिता । इति रद्धमाला ॥

सितांशः, पुं, (सिता अंशवो यस्य ।) चन्द्रः ।
(यथा, नैषधे । १ । १२ ।

“सितांश्वर्वैर्यति स्म तद्गौ-
र्महासिवेच्चः सहकात्री बहुम् ।
दिग्गुणाङ्गाभरणं रणाङ्गने
यशपटं तड्डटचातुरीतरी ॥”)

कर्पूरः । इति शुभांशुशब्दरसनात् ॥

सितांशुतैलं, लौ, (सितांशुजातं कर्पूरसभवं
तैलम् ।) कर्पूरतैलम् । इति राजनिर्वणः ॥

सितांशुकः, पुं, (सितायाः खण्डो यवः ।)
मधुजातशकरा । तत्पर्यायः । खण्डकः २
सितजा ३ शर्कराजा ४ माधवी ५ मधुशर्करा
६ माचीकशकरा ७ । अस्य गुणाः । अति-
मधुरत्वम् । चक्षुषत्वम् । क्विंकुष्ठवशकफ-
खासहिकापित्तासदोषनाशिलञ्ज । इति राज-
निर्वणः ॥

सितायाः, पुं, (सितः अयो यस्य ।) करणकम् ।
इति इतावली ॥

सिताङ्गः, पुं, (सितः अङ्गो यव ।) वालुका-
गङ्गमत्यसः । इति इतावली । १८० ॥ (सिताङ्ग
इति पाठः साधुः ॥

सिताङ्गः, पुं, (सितमङ्गं यस्य ।) खेतरोहितः ।
इति राजनिर्वणः ॥ (वालुकागङ्गमत्यसः । इति
इतावली । १८० ॥)

सिताजाजी, लौ, खेतजीरकः । इति राजनिर्वणः ॥
(गुणाद्योऽस्याः खेतजीरकशब्दे ज्ञेयाः ॥)

सितादिः, पुं, (सितायाः आदिः कारणम् ।)
गुडः । इति राजनिर्वणः ॥

सिताननः, पुं, (सितमाननं यस्य ।) गरुडः ।
इति केचित् ॥ शुक्रमुखयुक्ती, त्रि ॥

सितापाङ्गः, पुं, (सितो अपाङ्गो यस्य ।) मयूरः ।
इति विकागङ्गशेषः ॥